

ת"פ 36917/10/16 - משטרת ישראל - מדור הגנת הסביבה נגד עיסא שעבאן

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 36917-10-16 משטרת ישראל - מדור הגנת הסביבה (רמלה) נ' שעבאן
בפני כבוד השופטת רבקה גלט

בעניין:	משטרת ישראל - מדור הגנת הסביבה (רמלה)
המאשימה	ע"י ב"כ עו"ד זקן נגד עיסא שעבאן
הנאשם	ע"י ב"כ עו"ד רשף

הכרעת דין

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של איסור לכלוך והשלכת פסולת, לפי סעיפים 2 + 13(ב)(1) לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד - 1984; מטרה לציבור, לפי סעיף 215(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977; ניהול עסק ללא רישיון, לפי סעיפים 4 ו-14 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח - 1968 (צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשנ"ה - 1995, פריטים 5.1ב' ו-8.3ב').

על פי תיאור העובדות, בתאריך 8.8.16 בשעה 19:50, או בסמוך לכך, בשטח פתוח, ללא שער או גדר, ברחוב מיכה רייסר לכיוון פרדס שניר, בגוש 4028 חלקה 8, השליך הנאשם פסולת בנין המכילה צינורות, גבס, אסבסט, שקיות, סלעים, רעפי גג, שברי בטון מתוך המשאית אל השטח האמור, ולכלך את רשות הרבים. באותם המועדים ובנסיבות הללו, גרם הנאשם למטרד לציבור בכך ששפך פסולת בניין ברשות הרבים, ללא היתרים ו/או רישיונות, וגרם לציבור פגיעה, הטרדה ואי נוחות בשימוש בזכות ברשות הרבים. וכן, במועדים ובנסיבות הנ"ל, עסק הנאשם ועוסק בין השאר, באיסוף, הובלה, ופינוי של פסולת בניין באמצעות משאיות. עיסוק זה טעון רישוי, והנאשם עוסק בו ללא רישיון ו/או היתר זמני כדין.

2. בתשובתו לאישום, טען הנאשם כי אומנם השליך פסולת אך היה זה ברשות היחיד בחצר ביתו, ואין מדובר במטרד לציבור. בפתח ישיבת ההוכחות, ביקש לתקן תשובתו, וכפר לגמרי בשפיכת הפסולת.

השלכת פסולת ברשות הרבים

4. הפקח רוסו והשוטר שי העידו מטעם התביעה. לפי עדותם, היו יחדיו בפעילות שגרתית ברחוב מיכה רייסר, עת הבחינו במשאית מסוג דאף, שנסעה במהירות לכיוון פרדס שניר. מכולת המשאית היתה מכוסה בברזנט, והיא הותירה שובל אבק אחריה. בשל החשד שעוררה, ונוכח היכרותם לפיה זהו אזור שבו מושלכת פסולת, עקבו אחר המשאית, עד שזו נכנסה למתחם של משפחת שעבאן. רוסו העיד כי בקרבת המתחם שמעו שניהם רעש מוגבר של מנוע המשאית, כפי שנשמעת הרמת המכולה, אך לא ראו את המשאית עצמה. בשלב זה, ירד שי מהניידת על מנת לאתר את המשאית בסריקה רגלית, ואילו הוא המשיך בנהיגה. כעבור דקות טלפן אליו שי וקרא לו לתוך החצר, שם ראה שתי משאיות שאחת מהן מונעת ונהוגה בידי בן משפחת שעבאן והמכולה שלה בשיפוע. באופן תואם, העיד שי כי ירד מהניידת והגיע רגלית לחצר משפחת הנאשם, שם ראה את מעשה השלכת הפסולת מתוך מכולת המשאית, בידי הנאשם. בהמשך, הנאשם עוכב, והמשאית נתפסה.

5. עדויותיהם של רוסו ושי מגובות בדו"חות פעולה (ת/1, ת/4, ת/11, ת/12, ת/13), ותמונות (ת/3, ת/6) בהן מתועדת ערימת הפסולת, כשהמשאית עומדת בסמוך לה, בזווית התואמת שפיכתה מתוך המכולה שעל המשאית.

6. הנאשם מסר בחקירה ובעת המשפט גרסה מתפתחת. בחקירתו מיום האירוע (ת/7) טען שנהג במשאית שמכולתה הייתה עמוסה בפסולת בניין, אך טען כי השוטר לא ראה אותו שופך את הפסולת. בחקירתו השנייה כעבור יומיים ת/8, טען כי אמנם הוביל פסולת בניין ממקום עבודתו בשיפוצים, אך כשהגיע לחצר ביתו, לא שפך את הפסולת, אלא הוריד את המכולה המלאה לקרקע, לצורך החלפתה במכולה ריקה. לטענתו, ערימת הפסולת שצולמה במקום היתה קיימת קודם לכן. בעקבות טענותיו נערכה ביום 10.8.16 הובלה והצבעה במקום העבירה, שם נמצאה הפסולת וכן נמצאה מכולה ריקה, בניגוד לגרסתו לפיה ניתן היה לצפות למצוא מכולה מלאה אותה טען שהוריד מן המשאית. בעקבות הממצאים, ניתנה לו ההזדמנות להסביר בחקירה את קיומה של המכולה הריקה, וכעת נתלה בכך שלא היה במתחם מאז עוכב לחקירה, אלא ישן במקום אחר, ולא ידוע לו מי רוקן את המכולה, לאחר שעזב את השטח (ת/9).

בעדותו חזר הנאשם על גרסתו לפיה הוביל את המכולה והוריד אותה מן המשאית לצורך העמסת מכולה ריקה. עוד העיד כי הפסולת שצולמה היתה במקום מאז בוצעה הריסת מבנה בלתי חוקי במתחם, ואינה קשורה לאירוע. הנאשם טען כי רוסו ושי לא ראו אותו שופך את הפסולת, וכי לא נכונה הטענה לפיה פעולת השפיכה יוצרת רעש מנוע מוגבר. בחקירה הנגדית אישר כי פסולת הבניין כוללת ברזלים שהוא מוכר לאחר מכן, בדהמש.

7. עדויותיהם של רוסו ושי היו אמינות וקוהרנטיות, והתמונות שצילמו מדברות בעד עצמן. ניתן לראות בבירור כי קיימות בשטח כמה ערימות פסולת שנשפכו בהזדמנויות שונות. אבחנה זו מתיישבת עם דברי הנאשם לפיהם במקום היתה גם פסולת קיימת. אחת מן הערימות צולמה כשהיא סמוכה לחלקה האחורי של המשאית (ת/3- תמונה 10) וסביר כי זוהי ערימת הפסולת ששפך הנאשם הפעם. רוסו העיד כי סוג הפסולת שבערימה שצולמה תואם את חומרי הבניין שאישר

הנאשם כי הוביל במשאיתו (פרוט' עמ' 10, ש' 5).

8. טענת הנאשם לפיה רק החליף בין מכולות ולא שפך את הפסולת, היא בעצם טענה כבושה, שעלתה רק בחקירתו השנייה. אילו טען כך בעת שעוכב, ניתן היה לאשש או להפריך את גרסתו, בזמן אמת, באמצעות צילום המכולות שהיו בשטח. משעלתה הטענה הנ"ל באיחור של יומיים, טרח החוקר לבררה מיד, ומצא כי בניגוד לטענת הנאשם מצויה במקום מכולה ריקה, ומשמע מכאן כי הפסולת כן נשפכה לקרקע. הנאשם טען כי במקום עמדה מכולה נוספת, אך נמצא כי המדובר במכולה ירוקה וגדולה, שאינה מתאימה למשאית שנתפסה.

9. אינני מקבלת את טענת הנאשם לפיה לא יכלו עדי התביעה לראותו משליך את הפסולת בשל עצים שהסתירו את שדה הראייה. הנאשם ניסה לתמוך טענתו בתמונות, בהן נראים עצים (נ/2), אך מנגד נשמעו עדויותיהם הברורות של רוסו ושי, אודות המעקב אחר המשאית, הסריקה הרגלית שערך שי, והגעתו לחצר הנאשם בעיצומה של שפיכת הפסולת. בנוסף, מתמונות ת/3 עולה כי המתחם המדובר הוא רחב היקף, וחלקו פתוח לחלוטין, כך שלא הוכח כי המשאית היתה מוסתרת.

10. במהלך החקירה טען הנאשם, גם אם בשפה רפה, כי המתחם בו נתפס הוא שטח פרטי שבבעלותו, והשתמע מדבריו כי לדעתו יש בכך משום הגנה טובה מפני האישום. יש להבהיר כי מעבר לכך שלא הוכח הדבר בראיות מספיקות, הרי כבר נקבע אינספור פעמים, כי העובדה שמדובר בקרקע בבעלות פרטית, אין בה כדי למעט מהיות השטח "רשות הרבים" לצורך דיני איכות הסביבה (ע"פ 53133-07-11-12.1.12). "רשות הרבים" הוגדרה בחוק שמירת הניקיון כ"מקום שהציבור רשאי להשתמש בו או לעבור בו, או שהציבור משתמש בו או עובר בו למעשה". בענייננו, אין מחלוקת שהמדובר בשטח פתוח הסמוך לחצר בית הנאשם, שאינו מגודר, והציבור יכול להיכנס לתוכו באופן חופשי, כפי שעלה מעדויות התביעה, ומעדות הנאשם (פרוט' עמ' 23, ש' 2).

במאמר מוסגר אזכיר כי ככלל, דיני איכות הסביבה ומניעת מפגעים, חלים אף בקרקע פרטית. כך, בהתאם להלכה הפסוקה, זוהי סמכותה וחובתה של הרשות לסלק מפגעים ברשות הרבים, לרבות בחצרים פרטיים כשעולה הצורך (ע"פ 2605/07 נאמני המכבי נ' עיריית חיפה (10.2.08); ע"פ 41201-05-16 בכור נ' עיריית ירושלים (9.8.16); רע"פ 1714/97 אליהו נ' מד"י (20.3.97); עפ"א 39625-11-10 עיריית אשקלון נ' סודמי (14.2.11)).

11. אף אילו קיבלתי את טענת הנאשם לפיה רק הניח את המכולה המלאה על הקרקע ללא שפיכתה, לא היה בכך כדי לסייע לו. סעיף 2 לחוק שמירת הניקיון קובע כי "השלכה" כוללת: "זריקה לרבות נטישה, השארה או גרימת לכלוך באופן אחר", ומשמע מכאן כי גם הנחת הפסולת בשטח בתוך המכולה בא בגדר של "השלכת פסולת".

לאור כל האמור, הוכח כי בוצעה עבירה של השלכת פסולת.

מטרד לציבור

12. לאחר קביעותי הקודמות, ברור הוא כי הפסולת ששפך הנאשם, אשר הכילה צינורות, סלעים למיניהם, פלטות גבס, ברזלים וכל מיני לכלוך, היה בה כדי להוות מפגע של ממש, העלול לגרום נזק לקרקע, לסביבה, ולעוברי אורח שייקלעו לשטח הפתוח. בכך יש כדי לגבש עבירה של מטרד לציבור (רע"פ 607/11 דאוד (21.3.11)); רע"פ 9747/08 תחריר (20.11.08); ע"פ (ח-י) 53133-07-11 שעבאן (12.1.12); ע"פ (חי') 29729-06-12 חב' ורד בע"מ נ' מד"י (2.5.13).

ניהול עסק ללא רישיון

13. הנאשם הודה בפה מלא כי במסגרת תחום עיסוקו בעבודות בניין ושיפוץ, הוא מוביל משאיות פסולת בניין, ואישר כי אין לו רישיון עסק להובלת הפסולת. לשיטתו, כיוון שאין לו מכולות רבות ואינו עובד מול הרשויות, אין לו צורך ברישיון עסק (פרוט' עמ' 20, ש' 9). בכך כמובן שוגה הנאשם, שכן על פי חוק רישוי עסקים, נדרש רישיון עסק להובלת הפסולת, זאת בנוסף על הרישיון לעבודות השיפוץ, כפי שקובע סעיף 33 לחוק:

33. לענין חוק זה רואים אדם כעוסק בעסק פלוני, אף אם התעסקותו זו היא רק חלק מעסקו העיקרי או באה לסייע לו בהשגת מטרה של עסקו העיקרי; אין נפקא מינה אם העסק העיקרי טעון רישוי אם לאו.

ברע"פ 4270/03 מד"י נ' תנובה (1.12.04), קבע בית המשפט העליון את ההלכה המנחה לגבי "עסק-לפְּנִים-מעסק", ולפיה ישנן פעילויות המבוצעות בעסק, אשר ראוי לראותן כעסק כשלעצמן, ולחייבן ברישוי, וכך נאמר:

כנדרש מהוראת-חוק זו, אפשר כי "עסק" שהוא "רב-עסק" יידרש לכמה-וכמה רישיונות עסק אך באשר מהווה הוא מעין פדרציה - או אף עסק אוניטארי - שכמה עסקים חוסים בצלו, ורישיון עסק אחד לא ייתר רישיונות עסק אחרים. כך - רק כך - יישמרו כהלכה האינטרסים שהחוק חפץ ביקרם; רק כך, ולא על דרך של פירוש "אנליטי" כביכול לחוק ולמושג המופשט הקרוי "עסק". החוק נועד להשיג תכליות מסויימות; חובתנו היא ללכת בדרך התכליות שהחוק הורה אותנו, וניתוח יוריספרודנטלי מופשט של המושג "עסק" לא יצלח בידינו. המושג "עסק" נולד בהקשר חוק רישוי עסקים להשגה של תכלית מסוימת ולהגנה על אינטרס הציבור שבשמירה על בריאותו, רווחתו, ושאר האינטרסים שהחוק קרא בשמם...

נקבע כי לצורך ההכרעה באם נדרש רישיון עסק נוסף, לפעילות משנית בעסק, יש לבחון את נחיצות הפעילות המשנית להפעלת העסק, האפשרות שתתנהל בנפרד, תדירותה, היקפה, ומעל לכל- האינטרס הציבורי שבקיום פיקוח על ביצועה לשם שמירת האינטרסים החברתיים שבבסיס חוק רישוי עסקים.

14. בענייננו, הובלת פסולת הבניין אינה מהווה פעילות בלתי נפרדת מעבודות הבניין והשיפוץ, אלא המדובר במשימה נפרדת שאינה הכרחית לצורך השיפוץ. מעבר לכך, עלה מעדות הנאשם כי המדובר בפעילות למטרה כלכלית עצמאית של מכירת הפסולת או לכל הפחות חלקה, לשם הפקת רווח. הנאשם הודה כי במסגרת עיסוקו, הוא מוביל פסולת לא מעט פעמים, וניתן היה להתרשם כי זהו חלק משגרת עבודתו, גם אם לא באופן יומיומי ממש. בנסיבות אלה, ושעה שבהובלת הפסולת טמון פוטנציאל של מפגע סביבתי, הרי האינטרס הציבורי דורש קיומם של רישוי ופיקוח, מכוח חוק רישוי עסקים, על פי צו רישוי עסקים, פריטים 5.1ב' ו-8.3ב'.

משלא קיבל הנאשם רישיון להובלת הפסולת, ביצע עבירה של ניהול עסק ללא רישיון.

סיכום

14. הוכחו כל פרטי האישום, על כן אני מרשיעה את הנאשם בכל העבירות שבכתב האישום.

ניתנה היום, כ"א אדר תשע"ח, 08 מרץ 2018, במעמד הצדדים.